

Редакционный совет

Р.М. Абдуллабекова (Казахстан)
Виталис Бриедис (Литва)
А.И. Гризодуб (Украина)
Н.Т. Джайнакбаев (Казахстан)
Милан Земличка (Чешская Республика)
М.К. Мамедов (Азербайджан)
Е.В. Матвеева (Украина)
Б.К. Махатов (Казахстан)
И.А. Наркевич (Россия)
Т.М. Нургожин (Казахстан)
Д.А. Рождественский (Россия)
Росс Самир Анис (США)
Сергеев В.Ю. (Россия)
Станкевичюс Э. (Литва)
А.Б. Шукирбекова (Казахстан)

Координатор

Ф.Э. Сулеева

Специалист

А.Ж. Манатова

Дизайн и верстка

А.В. Беккер,
А.Б. Рахметова

Адрес редакции:

050004, РК, г. Алматы,
пр. Абылай хана, 63, оф. 215,
тел.: +7 (727) 273 03 73,
+7 (747) 373 16 17 (whatsApp).
E-mail: pharmkaz@dari.kz;
www.pharmkaz.kz

Редакционная коллегия

Н.И. Гунько
У.М. Датхаев
М.И. Дурманова
П.Н. Дерябин
Н.А. Жуманазаров
И.Р. Кулмагамбетов
Р.С. Кузденбаева
В.Н. Локшин
А.И. Нуртаев
А.У. Тулегенова
Ж.А. Сатыбалдиева

Отпечатано в типографии

ОО «Казахское общество слепых».
РК, г. Алматы, ул. Айша-биби, 259.
Телефоны: 8 (727) 290 82 13, 290 83 82
Дата издания: 25.12.2019 г.
Тираж: 600 экз. Заказ №143
Периодичность: 1 раз в месяц.

Территория распространения

Казахстан, Россия, Украина, Узбекистан,
Кыргызстан, Беларусь, Азербайджан, Латвия,
Литва, Пакистан, Турция

Журнал зарегистрирован Министерством
культуры, информации и общественного согласия
Республики Казахстан.
Свидетельство об учетной регистрации №3719-Ж
от 19.03.2003 г.

СОДЕРЖАНИЕ

РЕСМИ БӨЛІМ	4
ОФИЦИАЛЬНЫЙ ОТДЕЛ	10
КЛИНИЧЕСКАЯ МЕДИЦИНА	
ХУСАИНОВ Т.Э., СИХЫМБАЕВ М.Д., КАРАМАМУД-ОГЛЫ Д.Х. Применение лекарственного препарата «Пермиксон» в комплексной терапии пациентов с симптомами нижних мочевых путей на фоне доброкачественной гиперплазии предстательной железы	15
ГОНЧАРОВА Т.Г., ВАСИЛЬЕВА Г.С., РАДЧЕНКО А.С. Модифицирующее влияние мелатонина и ютинола на эффективность химиотерапии	21
АМАНОВ А.Т., АЗИЗОВ Ш.М., БАЙМАГАМБЕТОВ Ж.К., МАКАЖАНОВ М.А., ХАХАЗОВ Я.З. Клиническая эффективность и безопасность лекарственного препарата «Синегра® LONG» для лечения преждевременной эякуляции.....	28
ПОИСК. ИССЛЕДОВАНИЯ. ЭКСПЕРИМЕНТ	
КАНТУРЕЕВА А.М., УСТЕНОВА Г.О. Поиск новых лекарственных растений с антиоксидантной активностью, произрастающих в Казахстане.....	34
КОЗЫКЕЕВА Р.А. Изучение микробиологической чистоты растения <i>Agrimonia asiatica Juz</i>	37
ЖАНДАБАЕВА М.А., КОЖАНОВА К.К., АМИРХАНОВА А.Ш., БОШКАЕВА А.К. Тюринген үлбірегі (<i>Lavatera thuringiaca</i> L.) дәрілік өсімдік шикізатының кейбір сынау әдістерін анықтау	40
НАРОДНАЯ МЕДИЦИНА	
ТЛЕУБАЕВА М.И., ЕРКАСЫМОВА А.Е., ИШМУРАТОВА М.Ю., ДАТХАЕВ У.М., АБДУЛЛАБЕКОВА Р.М. Применение в народной медицине портулака огородного	43
КОНСУЛЬТАЦИЯ СПЕЦИАЛИСТА	
СЕМБАЕВА Б.Е., ТОГУЗБАЕВА Г.О. Получение, хранение, раздача и утилизация лекарственных средств медицинскими сестрами в учреждениях здравоохранения	47

УДК: 615.322:582.79

ЖАНДАБАЕВА М.А.¹, КОЖАНОВА К.К.¹, АМИРХАНОВА А.Ш.¹, БОШКАЕВА А.К.¹,
¹С.Ж. Асфендиярова атындағы Қазақ ұлттық медициналық университеті, Алматы қ.

ТЮРИНГЕН ҮЛБІРЕГІ (*LAVATERA THURINGIACA* L.) ДӘРІЛІК ӨСІМДІК

ШИКІЗАТЫНЫҢ КЕЙБІР СЫНАУ ӘДІСТЕРІН АНЫҚТАУ

Бұл мақалада *Lavatera thuringiaca* L. дәрілік өсімдік шикізатын және одан алынатын экстракты стандарттау үшін келесі сынау әдістерін анықтау қарастырылады: шикізаттың жалпы күлділігі, хлорсутек қышқылында ерімейтін күлділігі, шикізаттың кептіру кезіндегі ылдалдылығы, шикізаттағы ауыр металдар, микробиологиялық тазалығы, дәрілік өсімдік шикізатында қалған пестицидтердің құрамын анықтау, шикізаттың минералдық құрамы.

АҢДАТПА

Тәжірибе жүзінде *Lavatera thuringiaca* L. дәрілік өсімдік шикізатын және одан алынатын экстракты стандарттау үшін сынау әдістерін анықтау қарастырылады. Алынған зерттеу үлгілерінің нәтижелері толығымен Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Фармакопеясы және «Дәрілік өсімдік шикізатының және препараттарында қалған пестицидтердің құрамын анықтау» ОФС.1.5.3.0009.15 жалпы фармакопеялық мақаласында көрсетілген әдістемелердің талаптарына сай жүргізіліп, арнайы мақалаларда көрсетілген шекті нормалардан шықпағандағы анықталынды.

Түйін сөздер: тюринген үлбірегі (*Lavatera thuringiaca* L.), дәрілік өсімдік шикізаты, сапа көрсеткіштер, күлділік, микробиологиялық тазалық, минералдық құрамы.

КІРІСПЕ

Lavatera thuringiaca L. түрі – тюринген, ит раушан деп те аталады. Көп жылдық, биіктігі 25-200 см-лік, көп сабақты дәрілік өсімдік. *Lavatera thuringiaca* L. дәрілік өсімдік шикізатының сынау көрсеткіштері Қазақ Ұлттық аграр-

лық университетінің Қазақстан-Жапон инновациялық орталығында, Эль-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Химия және химиялық технология факультетінде және АҚ «Ұлттық медицина университеті», химия-фармацевтикалық кафедрасының зертханасында, ЖШС Тексеру зертханасында зерттелініп, анықталынды.

ЗЕРТТЕУ ЖҰМЫСЫНЫҢ МАҚСАТЫ

Lavatera thuringiaca L. дәрілік өсімдік шикізатының кейбір сынауларын анықтау болып табылады.

ЗЕРТТЕУ ЖҰМЫСТЫҢ МІНДЕТТЕРІ

Тюринген үлбірегі (*Lavatera thuringiaca* L.) дәрілік өсімдік шикізатын шикізаттың жалпы күлділігі, хлорсутек қышқылында ерімейтін күлділігі, шикізаттың кептіру кезіндегі ылдалдылығы, шикізаттағы ауыр металдар, микробиологиялық тазалығы, шикізаттың минералдық құрамы, дәрілік өсімдік шикізатында қалған пестицидтер құрамын анықтау.

ЗЕРТТЕУ НЫСАНЫ

Lavatera thuringiaca L. дәрілік өсімдігінің шикізаты жерүсті бөлігі (сабағы, жапырағы, гүлі).

ЗЕРТТЕУ НӘТИЖЕЛЕРІН ТАЛҚЫЛАУ

Lavatera thuringiaca L. дәрілік өсімдік шикізатының күлінің жалпы құрамы ҚР МФ I, т. 1, 2.4.16 мақаласына, хлорсутек қышқылында ерімейтін күлділік ҚР МФ I, бірінші том, 2.8.1. мақаласына, ауыр металдарды анықтау ҚР МФ I, бірінші том, 2.2.23 әдіс I, II

мақаласына сәйкес, кептіру кезіндегі масса жоғалту ҚР МФ, бірінші том, 2.8.17, экстрактивті заттар шығымын анықтау әдісі ҚР МФ I, бірінші том, дәрілік өсімдік шикізатында қалған пестицидтер құрамы ҚР МФ I, бірінші том [1,2] және «Дәрілік өсімдік шикізатының және препараттарында қалған пестицидтердің құрамын анықтау» ОФС.1.5.3.0009.15 жалпы фармакопейлық мақаласында көрсетілген зерттеу әдістемесіне байланысты жүргізілді [3]. Зерттеу нәтижелері төменде кестелерде көрсетілген.

Кесме 1 – *Lavatera thuringiaca* L. дәрілік өсімдік шикізатының кейбір сынауларының нәтижесі

Көрсеткіштер	Стандартқа сай норма	Анықталғаны, %
Ылғалдылық (кептіру кезіндегі массалар шығымы)	10% артық емес	8,18
Жалпы күлділік	18% артық емес	8,74
Хлорсутек қышқылында ерімейтін күлділік	1% артық емес	0,314
Микробиологиялық тазалағы	Өмір сүруге қабілетті жалпы аэробты микроорганизмдердің жалпы саны, КОЕ/г саңырауқұлақтар, КОЕ/г 1,0 граммдағы <i>E. coli</i>	10 ⁷ артық емес 8x10 ⁴ 10 кем
Ауыр металдар	кадмий, мг/кг свинец, мг/кг ртуть, мг/кг мышьяк, мг/кг	1,0 6,0 0,1 0,5 Жоқ 0, 1116 жоқ жоқ
Пестицидтер, мг/мл	ГХЦГ α -изомер ГХЦГ β -изомер ГХЦГ γ -изомер Жалпы:	0,1 артық емес (жалпы қосындысында) 0, 002 0, 00232 0, 00195 0, 00627
4,4-ДДТ 4,4-ДДЭ Жалпы:	0,1 артық емес (жалпы қосындысында)	0, 00462 0, 00434 0, 00896
Альдрин	Шикізат құрамында болмау керек	Жоқ

Кесме 2 – *Lavatera thuringiaca* L. дәрілік өсімдік шикізатының кейбір сынауларына анықтау жүргізілген қоршаған ортаның параметрлері

Көрсеткіштер	Температура	Ылғалдылық, %
Ылғалдылық	21	60
Жалпы күлділік	21	60
Хлорсутек қышқылында ерімейтін күлділік	21	60
Микробиологиялық тазалағы	21	68
Ауыр металдар	21	60
Пестицидтер	20	58

ҚОРЫТЫНДЫ

Lavatera thuringiaca L. дәрілік өсімдік шикізатының ылғалдылығы (кептіру кезіндегі массалар шығымы) – 8,18%, жалпы күлділік – 8,74%, өмір сүруге қабілетті жалпы аэробты микроорганизмдердің жалпы саны – 1,4x10⁶, саңырауқұлақтар – 8x10⁴, 1,0 граммдағы *E. Coli* – 10 кем, қорғасын – 0,1116 мг/кг.

Пестицидтердің саны келесідей: ГХЦГ α , β , γ -изомерлер – 0,00627 мг/мл, 4,4-ДДТ, 4,4-ДДЭ – 0,00896 мг/мл құрайды. Кадмий, сынап, мышьяк, альдрин өсімдік шикізат құрамында болған жоқ.

Кесме 3 – *Lavatera thuringiaca* L. өсімдік шикізатының минералдық құрамының нәтижесі

№	Элементтер	1н HNO ₃ ерітінді	Бос нәтиже (холостой тест)	Салмағы (мг/г)
Макроэлементтер				
1	K	790,290	2,1929	19,7024
2	Na	19,050	3,1776	396,81
3	Mg	120,250	1,7243	2,9631
4	Ca	297,860	12,8792	7,1245
Микроэлементтер				
1	Zn	0,8535	0,1776	16,8975
2	Fe	5,6294	1,1191	112,7575
3	Cu	0,4118	0, 0663	8,6375
4	Mn	0,9526	0,0334	22,9775
5	Ni	0,1455	н/о	3,6375
6	Pb	0,1976	н/о	4,94
7	Cd	0,0364	0,0169	0,4875

Алынған зерттеу үлгілерінің нәтижелері толығымен ҚР МФ талаптарына сай жүргізіліп, арнайы мақалаларда көрсетілген шекті нормалардан шықпағандағы анықталынды.

РЕЗЮМЕ

ЖАНДАБАЕВА М.А.¹, КОЖАНОВА К.К.¹,
БОШКАЕВА А.К.¹, АМИРХАНОВА А.Ш.¹,

¹Казакский национальный медицинский университет
имени С.Д. Асфендиярова, г. Алматы

ОПРЕДЕЛЕНИЕ НЕКОТОРЫХ МЕТОДОВ ИСПЫТАНИЙ ЛЕКАРСТВЕННОГО РАСТИТЕЛЬНОГО СЫРЬЯ ХАТЬМЫ ТЮРИНГЕНСКОЙ (LAVATERA THURINGIACA L.)

В ходе эксперимента были определены некоторые методы испытаний лекарственного растительного сырья Хатьмы тюрингенской (*Lavatera thuringiaca* L.) для стандартизации сырья и экстракта.

Результаты образцов, полученные нами в ходе исследования, полностью соответствуют требованиям Государственной Фармакопеи Республики Казахстан и ОФС.1.5.3.0011.15 «Определение содержания остаточных пестицидов в лекарственном растительном сырье и лекарственном растительном препарате», не превышают предельных норм, указанных в ряде научных публикаций.

Әдебиет:

1. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Фармакопеясы. – Алматы: «Жібек жолы» баспа үйі, 2008, т. 1., 592 бет.
2. Государственная Фармакопея Республики Казахстан. – Астана: Издательский дом «Жибек жолы», 2014, т. 2, 94 с.
3. ОФС.1.5.3.0011.15 «Определение содержания остаточных пестицидов в лекарственном растительном сырье и лекарственных растительных препаратах». – Государственная Фармакопея Российской Федерации, XIII издание. [Электронный ресурс]: <https://pharmacopoeia.ru/ofs-1-5-3-0011-15-opredelenie-soderzhaniya-ostatochnyh-pestitsidov-v-lekarstvennom-rastitelnom-syre-i-lekarstvennyh-rastitelnyh-preparatah/>.

Ключевые слова: Хатьма тюрингенская (*Lavatera thuringiaca* L.), лекарственное растительное сырье, показатели качества, зольность, микробиологическая чистота, минеральный состав.

SUMMARY

ZHANDABAYEVA M.A.¹, KOZHANOVA K.K.¹,
BOSHKAYEVA A.K.¹, AMIRKHANOVA A.SH.¹,

¹Kazakh national medical university named
after S.D. Asfendiyarov, Almaty c.

DETERMINATION OF SOME TEST METHODS OF MEDICINAL PLANT RAW MATERIALS – LAVATERA THURINGIACA L.

During the experiment, some test methods of medicinal plant raw materials *Lavatera thuringiaca* L. were determined for standardization of medicinal plant raw materials and extract. The results of the obtained samples of the study were done in accordance with the requirements of the State Pharmacopoeia of the Republic of Kazakhstan and the General Pharmacopoeia article 1.5.3.0011.15 "Determination of residual pesticides in herbal drugs and herbal drug preparations" are defined not above limits specified in special articles.

Keywords: *lavatera thuringiaca* L., plant raw materials, quality indicators, ash content, microbiological purity, mineral composition.

НОВОСТИ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ И ФАРМАЦИИ

Во Франции создан самый мощный аппарат МРТ, который поможет лучше бороться с заболеваниями мозга

Ученые из Франции смогли разработать мощнейший аппарат магнитно-резонансной томографии, благодаря которому стала доступной на ранних стадиях диагностика различных заболеваний мозга, например, болезни Паркинсона.

«Мы можем потенциально обнаружить заболевание на более ранних стадиях и, следовательно, контролировать его более точно», – заявил Николя БОУЛАНТ, научный руководитель проекта.

Сканер, разрабатываемый французскими исследователями в рамках проекта Iseult, использует новый супермагнит в форме цилиндра, который намного тяжелее уже существующих.

Супермагнит имеет внушительные размеры: 5 метров в длину и 5 метров в диаметре. Его вес составляет 130 тонн: это почти столько же, сколько весит взрослая особь синего кита. Такие размеры помогают получать более точные и четкие изображения, чем другие аппараты МРТ.

«Проект Iseult также позволит лучше понять наш мозг и то, как он работает, и изучить особенными явлениями для человеческого мозга, такие как музыка, математика и язык», – добавил Николя Боулант.

В 2020 и 2021 годах ученые ожидают получить первые изображения мозга, сделанные с помощью этого устройства.

reuters.com